

**Kaitseministri määruse „Kaitseministri 22. märtsi 2023. aasta määruse nr 7 „Loetelu tasemeõppe ja täiendkoolituse õppekavadest, mille alusel omandatud kvalifikatsiooni eest võib maksta toetust, toetuse maksmise tingimused ja ulatus ning toetuse taotlemise ja maksmise kord“ muutmise“ eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Eelnõuga muudetakse kaitseministri 22. märtsi 2023. a määrust nr 7 „Loetelu tasemeõppe ja täiendkoolituse õppekavadest, mille alusel omandatud kvalifikatsiooni eest võib maksta toetust, ning toetuse maksmise tingimused ja ulatus ning toetuse taotlemise ja maksmise kord“ (edaspidi *määrus*) redaktsiooni (RT I, 24.03.2023, 15).

Määruse eelnõus täiendatakse kvalifikatsiooni omandamise toetuse saamise korda. Kvalifikatsiooni omandamise toetust võib maksta ajateenijale, kes on omandanud enne ajateenistusse asumist teatud kvalifikatsiooni, mis toetab ajateenistuses antava väljaõppe läbimist. Toetust võib maksta ka ajateenijale, kellel ei ole ajateenistusse asudes õppekava või täiendkoolitus veel täies mahus läbitud, kuid kes omandab ja saab vajaliku kvalifikatsiooni enne, kui läbib esmase sõjaväelise väljaõppe.

Määruse lisas on kehtestatud loetelu tasemeõppe või täiendkoolituse õppekavadest ja omandatud kvalifikatsioonidest, mille läbimise või omandamise korral toetust makstakse. Praegu on lisas kehtestatud, et B-kategooria sõiduki juhtimisõiguse omandamise eest makstakse 1000 eurot toetust.

Toetus on kehtestatud, et motiveerida noori enne ajateenistusse asumist omandama teatud kvalifikatsiooni, mis võimaldab Kaitseväel läbi viia ajateenistuse väljaõppe süvendatumalt, tõhusamalt ja lühema ajaga. See on oluline nii ajateenijate arengu kui ka Kaitseväe operatiivvõime seisukohalt.

Ettepaneku eelnõu ja seletuskirja koostamiseks tegi Kaitseressursside Ameti analüüsi- ja planeerimisosakonna kaitseväeteenistuse nõunik Gerli Morell (gerli.morell@kra.ee). Eelnõu koostamise eest vastutab Kaitseministeeriumi õigusosakonna nõunik Liina Martinson (liina.martinson@kaitseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Luisa Keelelahenduste eesti keele vanemtoimetaja Helen Noormägi (helen.noormagi@luisa.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 muudetakse määruse § 1 lõiget 5, kus on sätestatud, et kvalifikatsiooni omandamise toetust makstakse juhul, kui ajateenija on ajateenistusest vabastatud kaitseväeteenistuse seaduse (edaspidi *KVTS*) § 56 lõike 1 punkti 1 alusel. Kõnesoleva sätte kohaselt on õigus toetust saada vaid ajateenijal, kes läbib ajateenistuse täies mahus ettenähtud tähtaja jooksul. Kui ajateenija lahkub ajateenistusest enne tähtaja lõppu, siis tal toetuse saamise õigust ei teki.

Muudatusega täiendatakse lõiget 5, lisades võimaluse maksta toetust ka ajateenijale, kes on pärast esmast sõjaväelist väljaõpet asunud õppima Kaitseväe Akadeemiasse ja võetud tegevteenistusse kadetina. Seega täiendatakse lõiget 5 viitega KVTS § 56 lõike 3 punktile 2.

Määruse kehtestamisel oli eesmärk, et toetus makstakse välja alles pärast seda, kui ajateenistus on täies mahus läbitud, et motiveerida ajateenijaid pühendunult vastu pidama ajateenistuse lõpuni. Siiski tekib olukord, kus ajateenija vabastatakse ajateenistusest mitte omal soovil või puuduliku kohusetundlikkuse tõttu, vaid sellepärast, et ta jätkab oma sõjalist karjääri kadetina Kaitseväe Akadeemias. KVTS § 56 lõike 3 punkti 2 kohaselt võib ajateenistuskoha ülem ajateenija ajateenistusest vabastada, kui esmase sõjaväelise väljaõppe läbinud ajateenija võetakse tegevteenistusse kadetina. Praeguse regulatsiooni kohaselt ei ole neil ajateenijatel õigust toetust saada. Selline olukord on ebaõiglane ja demotiveeriv.

Seetõttu on vaja lõiget täpsustada, et toetust saaksid ka need ajateenijad, kelle ajateenistus lõpeb enne tähtaja lõppu, kuna nad asuvad kadetina tegevteenistusse. See muudatus aitab tagada õiglasema ja motiveerivama korra, tunnustades ajateenija panust ja soodustades tema jätkuvat teenistust Kaitseväes.

Toetust makstakse ajateenijale, kellel on kehtiv juhtimisõigus. See tähendab, et kui ajateenijal on küll juhtimisõigus, kuid see on ajutiselt peatatud või seda ei ole uuendatud, siis toetust ei maksta. Juhiloa kehtivust kontrollitakse liiklusregistrist kaitseväekohustuslaste registri kaudu.

Mootorsõiduki juhiõppe toetuse suurus on 1000 eurot. Toetus makstakse välja hiljemalt kümne tööpäeva jooksul alates ajateenistuse lõppemisest. Ajateenija puhul, kes võetakse kadetina tegevteenistusse, loetakse ajateenistuse lõpuks ajateenistusest vabastamise otsuses märgitud kuupäev. Toetust maksab Kaitseressursside Amet ajateenija arvelduskontole.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse määruse rakendumine 1. augustist 2025. Määrust rakendatakse tagasiulatuvalt, et kvalifikatsiooni omandamise toetust saaks maksta ka juba neile kadettidele, kes on ajateenistusest Kaitseväe Akadeemiasse õppima asunud 2025. aastal.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Kadetina tegevteenistusse asuvad ajateenijad saavad nüüd sama rahalise toetuse kui teised ajateenijad, kes läbivad ajateenistuse täies mahus.

Ajateenijad, kes jätkavad oma teenistust kadetina, täidavad jätkuvalt olulist rolli Kaitseväes ning omandavad kõrgemat sõjalist väljaõpet ja vastutust. Nende panus on sama väärtuslik kui tavapäraselt ajateenistuse läbinutel ning määruse muudatus loob võrdsed võimalused saada toetust olenemata teenistuse vormist.

2025. aastal ajateenistust alustanud isikutest, kes võeti tegevteenistusse kadetina ja kes omasid mootorsõiduki juhtimisõigust, tekib õigus toetusele kuuel isikul.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne tulu. Eelnõu rakendamisega kaasnevad kulud on planeeritud Kaitseväe eelarvesse. 2025. aastal on juhiloa toetuseks planeeritud 2 349 000 eurot.

6. Määruse jõustumine ja rakendumine

Määrust rakendatakse tagasiulatuvalt 1. augustist 2025 (vt ka eelnõu § 2 selgitus).

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse koostöölastamiseks eelnõude infosüsteemis Rahandusministeeriumile ja arvamuse andmiseks Kaitseväele.